

DECIZIA

Consiliului de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare
nr. 3 din 4 noiembrie 2022
cu privire la respingerea deciziei organizației din domeniile cercetării și inovării de a conferi titlul
științific de doctor

În temeiul solicitării Academiei de Studii Economice din Moldova (ASEM) cu privire la confirmarea titlului științific de doctor în drept dlui Igor Băcu, conferit în urma susținerii tezei „Garanțiile constituționale ale realizării dreptului la un proces echitabil”, specialitatea 552.01. Drept constituțional, la data de 31 iulie 2020 (demersul ASEM nr. 02/621 din 01.09.2020; nr. de înregistrare ANACEC 34 Dr-SD din 07 septembrie 2020), Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC) a inițiat procedura de confirmare a titlului științific de doctor în drept conferit dlui Igor Băcu.

În corespundere cu punctele 41-47 ale Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice (HG 497/2019) (în continuare – Metodologie) a fost efectuată evaluarea primară a dosarului pentru confirmarea titlului științific (în continuare – dosar) de către ANACEC (Direcția de evaluare în cercetare și inovare) și, ulterior, dosarul a fost transmis experților evaluatori.

Rezultatele evaluării dosarului și tezei de doctor de către experții evaluatori, în conformitate cu punctele 48-55 ale Metodologiei, au fost examinate în cadrul ședințelor Comisiei de experți în științe juridice, politice, militare și informații din 06 octombrie 2020 și 16 octombrie 2020. Comisia de experți în științe juridice, politice, militare și informații activează în conformitate cu Regulamentul comisiilor de experți în domeniul atestării ale ANACEC (aprobat prin decizia Consiliului de conducere al ANACEC nr. 4 din 18.12.2018) și este formată din 15 experți incluși în Registrul experților-evaluatori pe domenii, reprezentând centrele științifice importante în domeniul dreptului din Republica Moldova, dintre care 8 profesori universitari și 1 membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

În conformitate cu pct. 4 lit. f) din Regulamentul comisiilor de experți în domeniul atestării ale ANACEC, Comisia de experți în științe juridice, politice, militare și informații a decis de a recomanda respingerea deciziei senatului ASEM de a conferi titlul științific de doctor în drept dlui Băcu Igor. Pentru această decizie au votat 12 experți, contra - 1 expert.

Comisia de profil în cercetare și inovare în ședința din 21 octombrie 2020, în conformitate cu pct. 56 și pct. 57 al Metodologiei, a validat rezultatele evaluării tezei și a susținut recomandarea Comisiei de experți în științe juridice, politice, militare și informații privind respingerea deciziei Senatului ASEM de conferire a titlului de doctor în științe juridice dlui Băcu Igor.

Consiliul de conducere al ANACEC a examinat dosarul și teza de doctor elaborată de dl Igor Băcu și, în temeiul pct. 59 al Metodologiei, a decis (Decizia nr. 7 din 30 octombrie 2020):

„1. Se respinge decizia organizației din domeniile cercetării și inovării de a conferi titlul științific de doctor și se atribuie tezei de doctor calificativul „Nesatisfăcător”, după cum urmează:

BĂCU Igor, doctor în drept, conferit de către Consorțiul: Academia de Studii Economice din Moldova și Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, în urma susținerii tezei „Garanțiile constituționale ale realizării dreptului la un proces echitabil”, specialitatea 552.01. *Drept constituțional*, la data de 31 iulie 2020.”

Decizia Consiliului de conducere al ANACEC și motivația scrisă (Nota de argumentare) privind respingerea deciziei de conferire a fost transmisă instituției prin scrisoarea nr. 821-05 din 5 noiembrie 2020, în conformitate cu pct.60 și pct. 61 al Metodologiei.

La 26 noiembrie 2020 la ANACEC a fost înregistrată contestația dlui Igor Bâcu (nr.724), prin care se solicita Consiliului de conducere al ANACEC de a anula decizia nr. 7 din 30 octombrie 2020 și de a emite o nouă decizie de confirmare a titlului științific de doctor.

În temeiul pct. 64 al Metodologiei, președintele ANACEC, prin Ordinul nr. 34-A din 08 decembrie 2020, a aprobat Comisia de examinare a contestației formată din 3 persoane, altele decât cele care au evaluat anterior teza.

În urma examinării contestației, Comisia de examinare a contestației a întocmit un raport de analiză a contestației, prin care a constatat respectarea procedurii de confirmare a titlului științific. Raportul a fost aprobat unanim de cei 3 membri ai Comisiei în ședința din 11 decembrie 2020.

În temeiul raportului Comisiei de examinare a contestației, Consiliul de conducere al ANACEC a decis respingerea contestației dlui Igor Bâcu, în ședința din 23 decembrie 2020 (decizia nr.14).

Decizia de respingere a contestației, aprobată de Consiliul de conducere al ANACEC, a fost adusă la cunoștință reclamantului prin scrisoarea nr.1057-05 din 30 decembrie 2020.

La 22.01.2021, dl Igor Bâcu a solicitat intentarea unei acțiuni în contencios administrativ împotriva ANACEC, privind controlul legalității actelor administrative – Deciziei Consiliului de conducere al ANACEC nr. 7 din 30 octombrie 2020.

Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) a examinat cererea dlui Igor Bâcu în ședință publică și a pronunțat Hotărârea nr. 3-203/2021 din 16 iulie 2021 cu dispozitivul:

„Se admite parțial cererea de chemare în judecată în contenciosul administrativ depusă de Igor Bâcu.

Se anulează Decizia Consiliului de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare nr.7 din 30 octombrie 2020 cu privire la respingerea deciziei organizației din domeniile cercetării și inovării de a conferi titlul științific de doctor.

În rest pretențiile din cererea de chemare în judecată, se resping ca neîntemeiate.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani).”

ANACEC la 30 iulie 2021 a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) nr. 3-203/2021 din 16 iulie 2021.

În data de 14 iunie 2022, Completul de Contencios din cadrul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău a decis: „Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 16 iulie 2021.”

În rezultatul examinării dosarului înaintat de ASEM pentru confirmarea titlului științific de doctor în drept dlui Igor Bâcu, conferit în urma susținerii tezei „Garanțiile constituționale ale realizării dreptului la un proces echitabil”, specialitatea 552.01. Drept constituțional, Consiliul de conducere al ANACEC a stabilit următoarele:

1. Teza și dosarul au fost evaluate în conformitate cu punctele 48-55 ale Metodologiei și cu criteriile de atribuire a calificativelor: 1) Noutatea și originalitatea lucrării; 2) Suportul metodologic al lucrării; 3) Valoarea științifică a rezultatelor; 4) Redactarea tezei și conținutul tehnic:

5) Respectarea eticii și deontologiei profesionale; 6) Calitatea susținerii publice; 7) Publicarea în ediții științifice / prezentarea la conferințe științifice (în conformitate cu Regulamentul de atribuire

a calificativelor tezelor de doctorat, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației Culturii și Cercetării nr. 514 din 05.12.2017).

2. Evaluarea tezei prin programul antiplagiat a fost efectuată în conformitate cu pct.15, lit. b) al Metodologiei și în baza Instrucțiunii: Examinarea tezelor de doctor și doctor habilitat prin sistemul de antiplagiat al ANACEC. Raportul de similitudini ca rezultat al aplicării programului antiplagiat este utilizat drept instrument de depistare a textului din lucrare (teză) care este asemănător sau identic cu cel din sursele comparate, însoțit de o analiză a similitudinilor găsite (grad de similitudini, ponderea similitudinilor din diferite surse etc.). Procentul de similitudini nu are *relevanță la stabilirea plagiatului*, nu este un criteriu dacă există sau nu plagiat într-o lucrare. De menționat că plagiatul se stabilește de către experți în domeniu în baza analizei nemijlocite a tezei și a raportului de similitudini generat de programul antiplagiat. În același timp, nu poate fi stabilit/ admis un procent acceptat de plagiat, adică pragul admisibil de plagiat este 0%. Preluarea unor texte fără a se face referințe la textele sursă, indiferent de volum, sunt considerate în codurile de etică drept plagiat. Mai ales că ideile plagiante sunt mai importante decât numărul de cuvinte preluate. Concluzia analizei unei lucrări nu decurge din „suma aritmetică” a părților sau componentelor conforme și a celor neconforme cu deontologia științifică în cadrul lucrării evaluate.

3. În rezultatul examinării tezei, s-a constatat că propunerile și concluziile autorului sunt lipsite de noutate științifică, regăsindu-se în alte surse (preluarea cuvânt cu cuvânt indică anume acest lucru) și, deci, lucrarea nu poate fi considerată valoroasă. Existența preluărilor din alte surse în concluzii și recomandări nu poate fi justificată, având în vedere că acestea reprezintă sinteza cercetării, esența noutății științifice și a contribuției autorului (*a se vedea Anexa*). Respectiv, ideile expuse în concluzii și propuneri sunt preluate cuvânt cu cuvânt din actele normative din domeniu, iar formulările mai restrânse demonstrează că acestea nu aparțin autorului și dau dovadă de lipsă de noutate științifică (*a se vedea Anexa*). În același timp, plagiatul nu înseamnă doar preluări (fără a fi citate corespunzător) de text, dar și de idei. Totodată, este acceptabilă utilizarea fragmentelor de text din actele normative pentru analiză, dar nu poate fi justificată folosirea acelorași idei și formulări atunci când vorbim despre interpretarea acestui text. Chiar dacă redactarea textului ar fi diferită, dar conținutul și ideile aceleași ca la alți autori, și am admite că nu au fost preluate din alte surse, acest text demonstrează neajunsurile unei lucrări științifice, deoarece: 1) nu aduce o noutate științifică; 2) arată lipsa documentării suficiente a autorului. Interpretarea textelor normative nu cad nici măcar sub incidența art.8 al Legii privind drepturile de autor (HG 139/2010). În speță, titlul de doctor se acordă pentru o noutate adusă de autor în știință. Originalitatea este obligatorie într-un text științific, or, teza de doctorat a dlui Igor Bâcu se pretinde o lucrare științifică, care ar trebui să *conțină rezultate teoretice și/sau practice noi*, iar propunerile de completare a actelor normative făcute într-o teză trebuie să fie emanația cercetării științifice efectuate.

4. În textul tezei nu este respectată citarea surselor bibliografice. De menționat că preluarea din alte surse, fără a fi citate corespunzător (plagiatul), identificată în teza de doctorat a dlui Igor Bâcu, este și o încălcare gravă a normelor de bună conduită în cercetare.

5. Respectarea eticii și normelor de bună conduită în cercetare sunt prevăzute în:

- Regulamentul instituțional - Regulamentul de organizare și funcționare a Școlii Doctorale în Drept, Științe Politice și Administrative (decizia senatului ASEM din 25.05.2015, cu modificările și completările ulterioare), în care și-a făcut studiile candidatul, care conține prevederi referitoare la necesitatea respectării eticii științifice și deontologiei profesionale, inclusiv faptul că Regulamentul este elaborat și în conformitate cu Codul de Etică Universitară ASEM și Codul deontologic al USPEE „Constantin Stere”. Aceste coduri conțin definiții și exemple privind preluarea din alte surse și plagiatul în lucrările științifice, care se constată în teza dlui Igor Bâcu. Astfel, Codul deontologic universitar al USPEE „Constantin Stere” (procesul-verbal nr.5 al ședinței Senatului din 25.04.2018),

conține, la p.19, mai multe exemple de plagiat: „a) compilația de fragmente din mai multe surse/ autori fără referințe clare; b) întrepătrunderea dintre fragmentele de text plagiate și munca proprie; c) preluarea unui text fără referințe clare, cu modificarea unor expresii din text, și/sau inversarea unor paragrafe/ capitole/ propoziții; d) omiterea marcajelor clare de citare în text (ghilimele, litere italice, indicarea autorului și lucrării) și menționarea corectă și completă a lucrării sursă (carte, articol, alt referat, sursă web etc.) în bibliografia finală); e) prezentarea aceleiași lucrări în mai multe publicații...” etc.

- Codul de etică și deontologie profesională a personalului științific și științifico-didactic (decizia Consiliului de conducere al ANACEC nr. 7 din 18.12.2021) la fel conține prevederi clare referitor la etica științifică, inclusiv definirea plagiatului ca „expunere într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale.”

6. În conformitate cu Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III (HG 1007/2014), pct.179, experții evaluează dosarul și „din perspectiva respectării eticii profesionale”, iar ca urmare a evaluării „autoritatea națională abilitată pentru confirmarea titlurilor științifice validează sau invalidează propunerea instituției”. Criteriul „Respectarea eticii și deontologiei profesionale” este stipulat și în Regulamentul de atribuire a calificativelor (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării a Republicii Moldova nr. 514 din 05.12.2017), de care se conduc evaluatorii. În conformitate cu pct. 17 al Regulamentului de atribuire a calificativelor tezelor de doctorat (Ordinul MECC nr. 514 din 05.12.2017), „Calificativul final al tezei va fi „Nesatisfăcător” dacă la criteriul Respectarea eticii și deontologiei profesionale a fost atribuit calificativul „Nesatisfăcător”. Astfel, tezei de doctor elaborate de dl Igor Băcu i-a fost atribuit calificativul „Nesatisfăcător”.

7. Teza nu corespunde cerințelor stabilite de cadrul normativ în vigoare, inclusiv cerinței generale ca această să fie „o lucrare științifică originală, elaborată în baza propriilor cercetări științifice, care conține rezultate teoretice și/sau practice noi, ce demonstrează contribuția autorului în domeniul științei” (conform pct. 4 al Metodologiei) și conține preluări de fragmente de text din alte surse, fără a fi citate.

În baza atribuțiilor legale pe care le deține, Consiliul de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare

DECIDE:

1. În temeiul Hotărârii Judecătoriai Chișinău (sediul Rîșcani) nr. 3-203/2021 din 16 iulie 2021 și Deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 3a-16/22 din 14 iunie 2022, se anulează Decizia Consiliului de conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare nr.7 din 30 octombrie 2020 cu privire la respingerea deciziei organizației din domeniile cercetării și inovării de a conferi titlul științific de doctor.

2. În conformitate cu punctele 59-61 ale Metodologiei de conferire și confirmare a titlurilor științifice (HG 497/2019) și punctele 179, 181 ale Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III (HG 1007/2014), în temeiul recomandării Comisiei de experți, validată prin decizia Comisiei de profil din 21.10.2020 și a recomandării Comisiei de examinare a contestației (creată prin Ordinul președintelui ANACEC nr. 34-A din 08.12.2020), se invalidează decizia consorțiului: Academia de Studii Economice din Moldova și Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” de a conferi titlul științific de doctor în drept dlui BĂCU Igor, în urma susținerii tezei „Garanțiile constituționale ale realizării dreptului la un proces echitabil”, specialitatea 552.01 *Drept constituțional*, la data de 31 iulie 2020 și se atribuie calificativul „Nesatisfăcător” tezei de doctor.

3. Se atenționează conducătorul științific ZAPOROJAN Veaceslav, doctor în drept, conferențiar universitar, pentru coordonarea tezei care nu corespunde cerințelor regulamentare.

4. Se atenționează președintele Comisiei de susținere publică a tezei COPTILEȚ Valentina, doctor în drept, conferențiar universitar, pentru acceptarea tezei care nu corespunde cerințelor regulamentare.

5. Se atenționează Directorul Școlii doctorale în drept, științe politice și administrative a Consorțiului: Academia de Studii Economice din Moldova și Universitatea Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, COPĂCEANU Cristina, doctor în științe economice, conferențiar universitar, pentru acceptarea spre susținere a tezei care nu corespunde cerințelor regulamentare.

Președinte

Secretar general

Andrei CHICIUC

Sergiu BACIU